

## Základné práva - Anglicko a Wales

### Vnútroštátne súdy

#### Úrad pre súdy a špecializované súdy Jej Veličenstva

Úrad pre súdy a špecializované súdy Jej Veličenstva (*Her Majesty's Courts & Tribunals Service*) je zodpovedný za správu trestných, občianskych a rodinných súdov v Anglicku a Walese a nevyhranené súdy v Škótsku a Severnom Írsku. Zaisťuje spravodlivý, účinný a efektívny súdny systém na základe nezávislej justície.

Cieľom Úradu pre súdy a špecializované súdy Jej Veličenstva je zabezpečiť, aby všetci občania mali možnosť sa včas dostať k spravodlivosti v súlade so svojimi rozmanitými potrebami buď ako obeť, alebo svedkovia trestného činu, obžalovaní obvinení z trestných činov, zadlžení spotrebiteľia, deti ohrozené utrpením ujmy, podniky zapojené do obchodných sporov alebo ako jednotlivci uplatňujúci svoje zamestnanecké práva alebo namietajúci proti rozhodnutiam štátnych orgánov.

Kontakty na jednotlivé súdy sa uvádzajú na stránke [kontakty na súdy](#)

Kontakty na jednotlivé špecializované súdy sa uvádzajú na stránke [kontakty na špecializované súdy](#)

### Ďalšie informácie

#### Občianskoprávne konania

1. V Anglicku a Walese občianskoprávne konanie iniciuje poškodená osoba, ktorá sa označuje ako „navrhovateľ“. Nevyžaduje sa žiadne predbežné vyšetrovanie o autenticite sťažnosti. Obvykle sa občianskoprávne konanie začína na vyššom i na krajskom súde vydaním formuláru návrhu na začatie konania s názvom žalobný formulár (*claim form*). V úvodných štádiách občianskoprávneho konania sa uskutočňuje hlavne výmena formálnych vyjadrení príslušných strán k prípadu.
2. Od občianskoprávneho konania možno spravidla kedykoľvek upustiť alebo ho ukončiť vzájomnou dohodou. O žalobách podaných na súd sudca spravidla pojednáva bez poroty. V prípade žalôb týkajúcich sa tvrdení o podvodnom konaní, ohovárania, nactiutrhania, krivého obvinenia a neoprávneného uväznenia však s výhradou súhlasu súdu existuje právo na proces pred porotou. Porota rozhoduje o faktických otázkach a náhrade škody priznanej poškodenej strane. Verdikty by mali byť spravidla jednomyseľné, ak sa však porota nevie dohodnúť, potom sa môžu uznať väčšinové verdikty.
3. Ak strana sporu odmietne vyhovieť rozsudku alebo splniť súdny príkaz, k dispozícii je viacero donucovacích postupov. Ak sa rozsudok vzťahuje na určitú sumu peňazí, najčastejším spôsobom vymáhania je buď zabavenie tovaru dlžníka alebo príkaz na obstarávanie príjmov. Ak rozsudok má podobu príkazu, odmietnutie uposlúchnuť príkaz môže mať za následok uväznenie za pohrdanie súdom. Súd obvykle nariadi úhradu trov konania neúspešnej strane, ale v prípade vecí s nízkou hodnotou sporu sa obvykle očakáva, že strany budú znášať svoje vlastné trovy konania, aj keď súdne poplatky sa spravidla môžu vymáhať od neúspešnej strany. Odráža to skutočnosť, že konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sú navrhnuté tak, aby strany mohli riešiť záležitosti bez použitia právnikov.

#### Právna pomoc

1. Vo všetkých troch jurisdikciách Spojeného kráľovstva existuje komplexný systém, v rámci ktorého osoba, ktorá potrebuje právne poradenstvo alebo zastupovanie na súde, môže dostať finančnú pomoc z verejných prostriedkov. Tieto schémy sa označujú ako „právna pomoc“ a sú nevyhnutné pre uplatnenie zákonných práv každej osoby. Právna pomoc je zameraná na osoby s nízkymi a skromnými príjmami a môže byť poskytnutá v plnej výške alebo s finančným príspevkom osoby. V prípade poskytnutia právnej pomoci sa vo veci postupuje obvyklým spôsobom okrem toho, že osoba neplatí svojmu právnenému zástupcovi: všetky platby sa vykonávajú prostredníctvom fondu právnej pomoci. Ministeriskú zodpovednosť za právnu pomoc v Anglicku a Walese nesie minister spravodlivosti (*Lord Chancellor*).
2. V Anglicku a Walese právnu pomoc pre občianske aj trestné prípady riadi Agentúra právnej pomoci (*Legal Aid Agency – LAA*)

3. Právne služby pre občianske prípady poskytuje sieť zmluvných organizácií. Pravidlá týkajúce sa poskytovania občianskej právnej pomoci sú uvedené hlavne v zákone o právnej pomoci, vydávaní rozsudkov a trestaní páchatel'ov z roku 2012 a vo vykonávacích predpisoch a usmerneniach vyhotovených podľa tohto zákona. Osobe sa finančná pomoc prizná len vtedy, ak jej prípad spadá do pôsobnosti systému a obstojí v teste finančných prostriedkov a teste opodstatnenosti (*means and merits tests*). Okrem osobnej právnej pomoci LAA prevádzkuje linku pomoci, ktorá poskytuje bezplatné, dôverné a nezávislé právne poradenstvo. Klienti, ktorí hľadajú pomoc pri problémoch s dlhom, osobitnými požiadavkami na vzdelávanie a diskriminácie, musia od apríla 2013, s určitými výnimkami, podávať akékoľvek žiadosti o poskytnutie právnej pomoci prostredníctvom centrálnej telefónnej poradenskej linky. Akákoľvek pomoc sa poskytuje telefonicky okrem prípadov, kedy nie je vhodné poskytnúť klientovi poradenstvo telefonicky.
4. Trestná právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré sú vyšetrované alebo čelia obvineniu z trestných činov. Oprávnenosť na trestnú právnu pomoc určí LAA. Na magistrátnom súde odporca bude oprávnený len, ak obstojí v teste finančných prostriedkov a teste „záujmy spravodlivosti“. Na kráľovskom súde obžalovaní čakajúci na súdne konanie automaticky obstoja v teste „záujmy spravodlivosti“. Aj keď všetci odporcovia sú oprávnení na právnu pomoc, podrobia sa testu finančných prostriedkov a môže sa vyžadovať, aby prispeli na trovy svojho prípadu z príjmu a/alebo kapitálu. Odporcom, ktorí prispeli a následne boli oslobodení, sa tieto príspevky vrátia aj s úrokom.
5. Ak sa osoba domnieva, že jej práva podľa Európskeho dohovoru o ľudských právach boli porušené a má v úmysle predložiť svoj prípad na Európsky súd pre ľudské práva, má k dispozícii viaceré schémy, v rámci ktorých sa im môže poskytnúť právne poradenstvo a pomoc. V rámci schémy právnej pomoci osobe môže pomáhať skúsený advokát alebo právny poradca v počiatočných štádiách jej podania. Ak Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu vyhlási, že podanie je prípustné, navrhovateľ môže dostať finančnú pomoc priamo zo Štrasburgu. Oprávnenosť sa určuje na základe toho, či by navrhovateľ bol alebo nebol oprávnený na domácu právnu pomoc.
6. V niektorých mestských oblastiach právne centrá poskytujú právne poradenstvo a zastupovanie, ktoré môže byť v závislosti od finančnej situácie aj bezplatné. Právne centrá, ktoré sú financované z rôznych zdrojov, často vrátane miestnych samospráv, zamestnávajú na plný úväzok platených právnikov, ale mnohé využívajú aj pracovníkov pracujúcich v rámci verejnoprospešných prác. Väčšinu svojho pracovného času venujú problémom s bývaním, zamestnanosťou, sociálnym zabezpečením a prisťahovalectvom. Bezplatné poradenstvo je dostupné aj v *Citizens Advice Bureaux* (Poradenský úrad pre občanov), poradenských centrách pre spotrebiteľov a bývanie a špecializovaných poradenských centrách prevádzkovaných rôznymi dobrovoľníckymi organizáciami. *Refugee Legal Centre* (Právne centrum pre utečencov), ako aj ň (Imigračná poradenská služba) sú financované vládou a poskytujú bezplatné poradenstvo a pomoc žiadateľom o azyl a právne centrum pre utečencov poskytuje tiež bezplatné poradenstvo a pomoc osobám s právami na odvolanie v súvislosti s prisťahovalectvom.

#### Obete trestnej činnosti

1. V kódexe pre obete trestných činov (*Code of Practice for Victims of Crime*) sa stanovujú informácie, podpora a služby, ktoré obetiam poskytujú agentúry trestnej justície v Anglicku a Walese na každom stupni konania. Kódex je napísaný v zrozumiteľnej angličtine a jeho cieľovou skupinou sú obete trestných činov. V kódexe sa tiež obetiam poskytujú rady, ako sa sťažovať, ak im nebudú poskytnuté služby, na ktoré majú podľa kódexu nárok. Zavedením charty svedkov (*Witness Charter*) sa svedkom poskytuje podobný, ale nezáväzný súbor kritérií pre služby. V Severnom Írsku bol uverejnený osobitný kódex pre obete trestnej činnosti, v ktorom sú stanovené kritériá pre služby, ktoré by sa mali poskytnúť obetiam v rámci ich kontaktu so systémom trestného súdnictva Severného Írska a ako podať sťažnosť. Ten bude nahradený novou záväznou chartou svedkov. Všetkým obetiam oznámeného trestného činu je dostupný leták „Obete trestného činu“, v ktorom sú uvedené praktické rady o tom, čo robiť po tom, ako sa stali obeťami trestného činu. Vysvetľujú sa v ňom zjednodušené policajné a súdne procesy, ako uplatniť nárok na odškodnenie a aké typy ďalšej pomoci sú k dispozícii.
2. V Anglicku a Walese majú obete tiež nárok na podporu, aby sa možno lepšie vyrovnali s následkami trestného činu a prekonalí ich. Na tieto služby sa môžu obrátiť po odporúčaní polície alebo sami. Väčšina podporných služieb obetiam je zadávaná políciou a policajnými komisármi na miestnej úrovni a financovaná vládou.
3. Ak *Crown Prosecution Service* (Úrad kráľovského prokurátora) odmietne uskutočniť trestné stíhanie, obete tak môžu v Anglicku a Walese urobiť súkromne, v praxi k tomu však dochádza len zriedkakedy. Obete môžu tiež podať žalobu na náhradu škody v občianskoprávnom konaní. Súdne konanie bolo zjednodušené, aby osoby bez právnych znalostí mohli predložiť súdu veci s nízkou hodnotou na odškodnenie utrpenej straty alebo škody.
4. Súdny súd môže nariadiť odsúdenému páchatel'ovi zaplatiť odškodnenie obeti za osobnú ujmu, stratu alebo škodu utpenú v dôsledku trestného činu. V Anglicku a Walese sú súdy povinné posúdiť odškodnenie v každom danom prípade a uviesť dôvody, ak sa odškodnenie neprizná. Ak sa súd domnieva, že by bolo vhodné uložiť pokutu a vydať príkaz o náhrade škody, ale páchatel' nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na ich zaplatenie, prioritou by mala byť náhrada škody. V

prípade nedostatočných finančných prostriedkov páchatel'a má uhradenie náhrady škody takisto prednosť pred príplatkom pre obeť.

5. Obete, ktoré utrpeli ujmu v dôsledku násilného trestného činu v Anglicku, Walese alebo Škótsku a ktoré spĺňajú požiadavky na miesto bydliska, štátnu príslušnosť alebo iné požiadavky, môžu uplatniť nárok na odškodnenie z verejných prostriedkov podľa systému odškodnenia za ujmu v dôsledku trestného činu (*Criminal Injuries Compensation Scheme*). Odškodnenie je založené na sadzobníku náhrad a platby sa pohybujú od 1 000 GBP do 500 000 GBP v prípade obetí, ktoré utrpeli najväčšiu ujmu.
6. V Severnom Írsku existujú osobitné úpravy a za určitých okolností možno z verejných prostriedkov vyplatiť odškodnenie za utrpenú ujmu v dôsledku trestného činu a za úmyselné poškodenie majetku vrátane následnej straty zisku.

## Vnútroštátne inštitúcie pre ochranu ľudských práv

### Komisia pre rovnosť a ľudské práva

Táto organizácia, ktorá má pobočky v Londýne, Manchestri, Glasgowe a Cardiffe má zákonnú právomoc na presadzovanie a monitorovanie ľudských práv a na ochranu, presadzovanie a podporu rovnosti v oblasti všetkých deviatich „chránených“ dôvodov – vek, zdravotné postihnutie, rod, rasa, náboženstvo a viera, tehotenstvo a materstvo, manželstvo a občianske partnerstvo, sexuálna orientácia a zmena pohlavia.

Komisia sa spravidla neujíma jednotlivých právnych prípadov, ibaže by tieto mali strategický význam, napr. objasnenie zákona, ale môže vám však odporučiť najvhodnejšie miesto, kde vám pomôžu vo vašej konkrétnej situácii.

Komisia pre rovnosť a ľudské práva [*National Human Rights Institutions* (EHRC)] bola založená 1. októbra 2007. Jej úlohou je bojovať za rovnosť a ľudské práva pre všetkých, pracovať na odstránení diskriminácie, obmedzovaní nerovností, chrániť ľudské práva a budovať dobré vzťahy medzi komunitami, zabezpečiť, aby každý mal spravodlivú šancu zapojiť sa do spoločnosti. Jej právomoc sa vzťahuje na Anglicko a Wales a Škótsko, avšak pokiaľ ide o ľudské práva, Škótsko má svoju vlastnú komisiu pre ľudské práva – Škótsku komisiu pre ľudské práva (*Scottish Human Rights Commission*). Komisia EHRC sústreďuje prácu troch predchádzajúcich komisií Veľkej Británie pre rovnosť (pre rasovú rovnosť, rodovú rovnosť a práva osôb so zdravotným postihnutím) a tiež preberá zodpovednosť za nové súčasti antidiskriminačného práva (vek, sexuálna orientácia a náboženské vyznania alebo viery), ako aj za ľudské práva. Má právomoc na presadzovanie právnych predpisov v oblasti rovnosti a má mandát podporovať dodržiavanie zákona o ľudských právach.

[Rovnosť a ľudské práva](#)

[Pomoc a poradenstvo](#)

[Poradenské a podporné služby \(EASS\) pre rovnosť](#)

Bezplatná telefónna linka + 44 808 800 0082

Textový telefón + 44 808 800 0084

Adresa pre bezplatné zásielky: FREEPOST EASS HELPLINE FPN6521

### Ombudsman/ka

#### Ombudsman pre parlamentnú a zdravotnícku oblasť

Úlohou tohto verejného ochrancu práv (*Parliamentary and Health Service Ombudsman*) je poskytovať služby verejnosti vykonávaním nezávislého vyšetrovania sťažností týkajúcich sa nevhodného alebo nespravodlivého konania alebo poskytovania služieb nedostatočnej kvality zo strany ministerstiev, štátnej správy, radu iných verejných orgánov v Spojenom kráľovstve a národného systému zdravotnej starostlivosti (NHS).

[Ombudsman pre parlamentnú a zdravotnícku oblasť](#)

Zákaznícka linka + 44 345 015 4033, v pondelok až piatok od 8.30 do 17.30 hod. (GMT)

### Špecializované úrady pre ochranu ľudských práv

#### Ombudsman pre práva detí

1. Komisar pre práva detí pre Anglicko (*Children's Commissioner for England*)

Komisárkou pre práva detí pre Anglicko je pani Maggie Atkinson OBE. Komisárka a jej tím zabezpečujú, aby dospeli, ktorých sa to týka, venovali pozornosť názorom a stanoviskám detí a mladých ľudí.

Úloha komisára pre práva detí bola ustanovená [v roku 2004 zákonom pre práva detí](#) (Children Act) a spočíva v presadzovaní názorov a stanovísk detí a mladých ľudí od narodenia až do veku 18 rokov (až do 21 rokov v prípade mladých ľudí s ťažkosťami pri vzdelávaní).

[☒](#) **Komisár pre práva detí pre Anglicko**

Kontaktné údaje

Komisár pre práva detí pre Anglicko

Sanctuary Buildings  
20 Great Smith Street  
London  
SW1P 3BT

Tel. +44 20 7783 8330

## **2. Komisár pre práva detí pre Wales**

Keith Towler je komisárom pre práva detí pre Wales. Jeho úlohou je zastávať sa práv detí a mládeže a upozorňovať na tieto práva. Jeho práca spočíva v zabezpečovaní bezpečnosti detí a mladých ľudí a poskytuje im informácie o ich právach a prístupe k nim. V rámci každej činnosti, ktorú vykonáva, sa musí zohľadňovať Dohovor OSN o právach dieťaťa.

[☒](#) **Komisár pre práva detí pre Wales**

Kontaktné údaje

Komisár pre práva detí pre Wales

Oystermouth House  
Phoenix Way  
Llansamlet  
Swansea

SA7 9FS

Tel. +44 1792 765600

Fax: +44 1792 765601

Ciele organizácie:

- podporovať lepšie chápanie práv detí,
- skúmať primeranosť a účinnosť práva, postupov a služieb týkajúcich sa detí a mladých ľudí,
- poskytovať poradenstvo vláde a príslušným orgánom o právach a najlepších záujmoch detí a mladých ľudí,
- vysvetľovať úlohy komisára deťom, ich rodičom alebo opatrovateľom a zainteresovaným stranám,
- zisťovať názory detí a mladých ľudí vo vzťahu k otázkam, ktoré ovplyvňujú ich životy,
- udržiavať a ďalej rozvíjať účinné mechanizmy riadenia a v súlade s najlepšími postupmi maximalizovať efektívne, účelné a hospodárne využívanie zdrojov.

## **Úrad na ochranu údajov**

### **1. Komisár pre informácie**


Úrad komisára pre informácie je nezávislým orgánom v Spojenom kráľovstve zriadeným na podporu práv na informácie vo verejnom záujme, presadzovanie otvorenosti zo strany verejných orgánov a na ochranu osobných údajov jednotlivcov.

Kontaktné údaje

Úrad komisára pre informácie

Wycliffe House  
Water Lane  
Wilmslow  
Cheshire SK9 5AF

Tel. 0303 123 1113 (alebo 01625 545745, ak si neželáte volať na číslo „03“ alebo +44 1625 545745, ak voláte zo zahraničia)

 Úrad komisára pre informácie

## 2. Komisár pre informácie – regionálny úrad

### Wales

Úrad komisára pre informácie – Wales

Cambrian Buildings

Mount Stuart Square

Cardiff CF10 5FL

Tel: 029 2044 8044

Fax: 029 2044 8045

Email:  [wales@ico.gsi.gov.uk](mailto:wales@ico.gsi.gov.uk)

### Ďalšie

#### 1. WEBOVÁ STRÁNKA – GOV.UK

Oficiálna webová stránka vlády Spojeného kráľovstva pre občanov Spojeného kráľovstva.

Webová stránka:  GOV.UK

#### 2. Poradenská služba pre občanov

Poradenská služba pre občanov (*Citizens Advice Service*) pomáha ľuďom riešiť ich právne, finančné a ďalšie problémy prostredníctvom poskytovania bezplatného, nezávislého a dôverného poradenstva a ovplyvňovania tvorcov politik.

 Poradenská služba pre občanov

 [Kontaktné údaje poradenskej služby pre občanov](#)

#### 3. Občianske právne poradenstvo

Občianske právne poradenstvo [*Civil Legal Advice (CLA)*] je bezplatná a dôverná poradenská služba v Anglicku a Walese, ak máte nárok na právnu pomoc. Môžete dostať právnu pomoc vo veciach:

- odvolaní vo veciach dávok
- dlhu, ak je ohrozené vaše bývanie
- osobitných požiadaviek na vzdelávanie
- bývania
- diskriminácie
- pomoci a poradenstva, ak ste obeťou domáceho násillia
- otázok týkajúcich sa prevzatia starostlivosti o dieťa

Položia vám rad otázok týkajúcich sa vášho právneho problému a vašej finančnej situácie, aby zistili, či máte nárok na právnu pomoc. Klienti, ktorí hľadajú pomoc pri problémoch s dlhom, osobitnými požiadavkami na vzdelávanie a diskriminácie, musia od apríla 2013, s určitými výnimkami, podávať akékoľvek žiadosti o poskytnutie právnej pomoci prostredníctvom centrálnej telefónnej poradenskej linky. Akákoľvek pomoc sa poskytuje telefonicky okrem prípadov, kedy nie je vhodné poskytnúť klientovi poradenstvo telefonicky.

Kontaktné údaje

Telefón: 0845 345 4345

Minicom: 0845 609 6677

Pondelok až piatok, 9.00 až 20.00

Sobota, 9.00 až 12.30

 Občianske právne poradenstvo

#### 4. Komisár pre obeť

 Komisár pre obeť

Úlohou komisára pre obeť je presadzovať záujmy obetí a svedkov, podporovať osvedčené postupy pri zaobchádzaní s nimi a pravidelne preskúmať kódex zásad týkajúcich sa obetí, v ktorom je stanovené, aké služby sa môžu poskytovať obetiam.

Podľa zákona komisár nesmie zasahovať do konkrétnych prípadov, ale môže poskytnúť usmernenie, kam sa možno obrátiť s cieľom získať najlepšiu radu a podporu.

## 5. Úrad komisára pre služby prisťahovalcom

Kontaktné údaje:

5. poschodie  
Counting House  
53 Tooley Street  
London  
SE1 2QN  
Telefón: 0845 000 0046

Úrad komisára pre služby prisťahovalcom [*The Office of the Immigration Services Commissioner (OISC)*] je nezávislý, mimovládny verejný orgán zriadený podľa zákona o prisťahovalectve a azyle z roku 1999.

Úrad OISC je zodpovedný najmä za:

- reguláciu poradcov v oblasti prisťahovalectva,
- presadzovanie osvedčených postupov stanovovaním kritérií,
- prijímanie a riešenie sťažností proti osobám poskytujúcim poradenstvo v oblasti prisťahovalectva,
- stíhanie osôb, ktoré pôsobia mimo zákona,
- dohľad nad reguláciou osôb poskytujúcich poradenstvo v oblasti prisťahovalectva a sú regulovaní niektorým z určených profesionálnych orgánov.

Úrad OISC neposkytuje poradenstvo v oblasti prisťahovalectva ani neodporúča a neschvaľuje konkrétneho poradcu.

Úrad OISC pracuje s celým radom organizácií vrátane profesionálnych asociácií, súdov, úradom Spojeného kráľovstva pre ochranu hraníc (*UK Border Agency*) a dobrovoľnými orgánmi.

Ďalšie informácie sa uvádzajú na stránke [📄](#) Úradu komisára pre služby prisťahovalcom

---

**Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.**

Posledná aktualizácia: 24/07/2017